

Fr. B. Kreutzweid nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2022

14. aastatäit.

Ühisk. nummer 10 kop.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisega aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:

Talinnas, Harju ja Rikililli uulitsa nurgal nr. 46/15,
"Leaduse" raamatukaupluses.

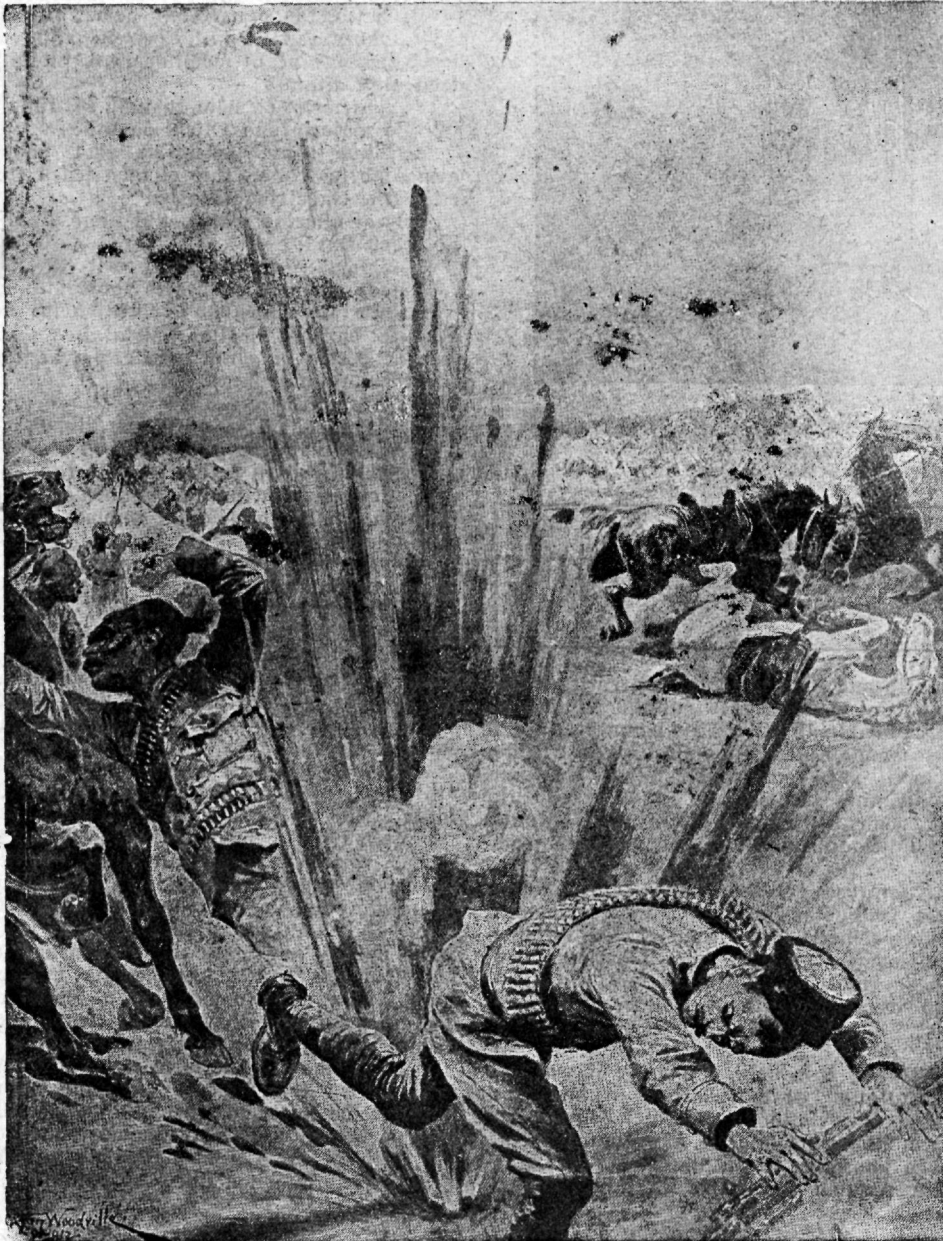
Adress Wene keeles: "Meie Mats" ja "Meie Mats".
Журнал "Meie Mats".

! Tarvitamata jäänud lüüemad käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasi saamiseks märkisi juurde lisatud ei ole. Kirjatöödel peab
saaja täpselt aadress ja nimi peal olema.

Nr. 52.

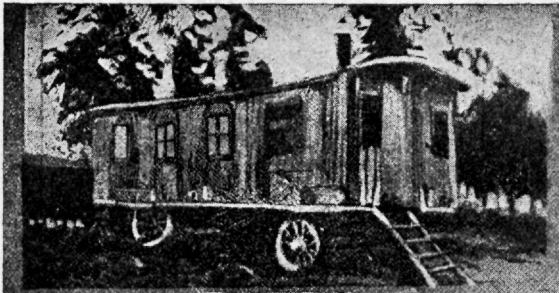
Laupäeval, 15. (28.) augustil 1915.

Nr. 52.

Lahing Dardanellides. Inglise soomuslaewa pealt lastud pommi plahwatus
tüürlaste laagris.

Saksilased Poolamaal.

La Char à roulettes de Drzymala. Woz Drzymaly

The Car of Drzymala. Der Wagen des Drzymala.

En français, on appelle cela un char à roulettes. En allemand, on appelle cela un Wagen. En polonais, on appelle cela un woz. C'est un véhicule à moteur à quatre roues, qui peut transporter jusqu'à six personnes. Il est très pratique pour les déplacements en ville et dans les zones rurales. Drzymala a inventé ce véhicule en 1905. Il a été très populaire pendant la Première Guerre mondiale. Aujourd'hui, on en trouve encore dans certaines régions de Pologne.

Poolatate protesti-postkaart Saksja wägiwalla wastu.

Igawiku kohinas.

Uldi koos majoriproua Otteni saalis. Peened naisterahwad, palju mündrid, nende wabel mustad pidukuuend. Proua Ottenil oli enam huwisi kui teistel daamedel. Tema arwas enese uhkusel wõtimalikult palju ilusaid, waimurikkaid naisterahwaid ja tarku mehi oma ümber näha. Ja kuna ta ise wäga ilus oli ning jutuwestmise kunsti põhjalikult oskas, siis kogunes tema ümber peagi ißeäralik ringfond. Ringfond, mida tema iselaadi poolest waewalt mujalt wõis leida.

Seisti siin-seal jalkades. Elektrikalgus heitis pimes-tawat helki nägudele, walgustas siin-seal mõnda iseloomu-lift joont, wälkus ilusais filmis, imes kallistest kiwidest kiir-gawaid kiirtewihkusi wälja; räägiti tafa, sest kõrwaltoas mängis keegi klawerit: julget, hullu Ungari tantsu. Mõn-ni-kud toonid tungisid weresse, panid ta palawamine woo-lama.

"Saksja!" Nagu hingeõhki oli see, kuid neiu, kes wähe kõrwal sei-fis, oli seda ometi kuulnud. Saksja Mardow sirutas wähe kaela, nii et mustad juukfelokid ta otsaesisel õõtsusid, ja waatas altkulmu Erieh Blombergi julgesse, päewitanud näkku. "Saksja!" kordas noormees kirglikult. "Miks mängite teie minuga? Ilka seefama liginemine ja laugenemine.

Ilka needfamad poolitud sõnad ja pilgud. Ma ei suuda seda enam wälja kannatada!"

Neiu naeris ißeäralikult ja tafa. Ja waatas nooremehele jälle otja. Ja mees unustas kõik peale selle ühe, et ee neiu teda nagu ei keegi teine wangistas. Neiu aga undis oma wõitu ja naeris uueste.

Siis sammus ta heljuwal sammul lähemasse tuppa, kus wähem walgust, aga palju salaurkaid raamaturiiulite wabel oli. Ta istus korwtootile ja kutsus noore ohwitseri oma juurde.

Lähemal minutil liginestid kaks õhetawat nägu üksteisele ja sõnatatted lendasid suust suhu. Kuid iga sõna wähele tajas tantsumiisi hõiskaw meelitus.

Siis jäi äkki kõik waitfets. Ja selgeste tajas teisest toast kellegi hääli:

"Kus wiibib siis Heinrich Herten? Waewalt saab teda weel näha!"

Saksja Mardowist käis jahmatus läbi, nagu oleks mõni ebakõla ta unesse langenud. Kuid ometi kuulatas ta wastust, mis wäljas anti.

"Herten? Jah, tema wiibib päew otja oma masina kallal, mis warsti proowimisele tuleb. Eigemal päewil teeb ta lennu —"

"Ei tea, kas õnnestab?" arwas teine.

"Õnnestab? Õnnest Herten palju ei küsi. Tema põhjened teaduse peal, mõistuse peal, sübiduse peal. Need on teda alati aitanud —"

"Aga miks ei wõta ta naist?" küsis keegi noor proua.

"Ja majoriproua Otten wastas:

"Mina usun, sellel on oma põhjus. Arwatawaste armastab ta kedagi, kuid ei taha sellest enne rääkida, kui ta ettewõttel kindel tagajärg on."

Keegi nimetas wäljas üht nime. Teised hääled haara-sid sellest finni.

"Saksja — Saksja Mardow!"

Noor ohwitser oli sirgets kähwanud.

"Mis see tähendab? Mis on sul Herteniiga tegemist? On see tõsi, mis wäljas sõstatakse? Ütle! Mina nõuan seda? Herten on minu ainuke, parem sõber."

Neiu raputas pead.

"Mitte midagi!"

"Armastab ja teda?" küsis Blomberg kähisewalt.

"Aga neiu ei andnud otsekohest wastust.

"Mõllal sõidad sa ära?" küsis ta.

"Kõlme päewa pärast. Puhkeaeeg on lõpul. Kuid enne pead sa mulle kindla sõna andma. Saksja — ma ei wõi sellela lahtuda!"

Noormees on ta kätest finni kähmanud ja neiu ei wabastanud ennast.

"Minult weel kolm päewa!" ütles ta. "Ära mõtle, waid maitse!"

Ta ei märganudki, et uks awanes ja keegi suur, sirge mees sisse astus. Tuli aga nägi neid kõhe. Nägi neid just üksteise ees, käsi käes, film filma wastas seiswat.

Ta tahtis edasi astuda. Aga juba tulid teisedki tuppa. Ka majoriproua.

Saksja jahmatas, taganes.

"Herra Herten," ütles majaproua, "kui ilus, et ometi tulite. Mis teeb teie lennumasin?"

Herten seisis weel ilka rabatuna. Tema waimuka näo jooned tõmblefid. Waewalt suutis ta neid talitsjeda. Ißeäralise tühja pilguga waatas ta inimeste peale, kes tema ja neiu Mardowi wähele tungisid, nagu tahaksid nad loomusunnil hädaohtu kõrwaldada. Sest nendes kõigis tekkis hirm millegi nägematu eest, mis nende wähele puges. Ja üle neiu pea puutusid mõlemate meeste pilgud sekundiks kokku. Nad olid siiamani head sõbrad olnud, juba kaua aastaid, ja nüüd seisis midagi nende wabel, midagi, mida nemad ipe ja kõik teised selgeste tundsid.

"Lennumasin on eimeseks proowilennuks walmis," ütles Herten teft waitust, "ja mina tuln, Erieh, sulle sinu sõnu meelde tuletama. Sa tahtsid ju mulle seltsiliseks tulla. Somme hommitu wara tõusen ma õhusse —"

Neiu Mardow kiljatas lihebalt ja tafa.

Majoriproua aga ütles kähwatanud huulil:

„Ras ei oleks parem, kui enesele mõne teise feltfilise walitse, herra Hertent? Herra Blomberg on alles harjumata ja wiibib ainult weel paar päewa siin.“

„Kardad sa siis minu feltsi, Erich?“ küsis insihener.

„Ei, ma tulen!“ wastas Blomberg liihidalt.

Niiid teadsid seda kōik: see oli kahe-wõitlus, mis homme wõideldi. Kuid selle wastu polnud midagi teha. Reelata ju ei wõidud. Ohumere rajata üffilduses seifid need mehed film-filma wastu. Ja keegi ei wõinud teada, mis seal kohutawas kohinas sündis.

Lennuplatfi kohal hiilgas imeilus hommik, kui lennumasin esimeseks lennats walmis oli. Ra mõned tuttawad elid seal. Ohus hõljus nagu mõni suur kōmu, mida taheti kaasa maitsta, kuigi wärisewail erkudel.

Lennumasina kōrwal seifid Hertent ja Blomberg, mõlemad kahwatanud, mõlematel ofustaw ilme näol. Nad raputasid siin-seal käsi, ütlesid tühiseid sõnu. Hertent juhatas ikka jälle montörissi, kes masina kallal talitasid. Noor Blomberg aga wahtis maanteele. Sealt pidi Sascha Mardow tulema.

Ta tundis seda otse tehaliikult, et neuu tuli.

Ja seal ta oligi! Kiireste lähines auto ja neuu kargas selle pealt maha, ilus, hiilgaw nagu alati, nagu huwitatud. Punase, suure auto omanik oli kōigile tuttaw, ja kui ta pik-kamissi lähines, teretati teda wiisakalt. Stefan Bergmann tänas laifalt. Ja jäi siis neuu Mardowi kōrwale seisma. Ja neuu naeratas tale wastu, niisama lahkeste ja armsaste kui Hertentile ja Blombergile tohe selle järele.

„Head teed!“ ütles ta.

Kumbki sõitja ei wastanud. Ja kumbki ei märganud meelega ka Bergmanni kätt, mis nende poole sirgus.

Proua Otten lastis lorgneti maha wajuda.

„Sascha lähed liiale,“ ütles ta erutatuna. „Ta on wastased niiid üksteise kallale äsitanud ja kihutab niiid weel Bergmanni tagast järele. Bergmann on temast kolm orda wanem ja lugemata forda on neuu teda naenud. Kuid tänaseks oli Bergmann temale heaks kilbiks. Ja kes teab — wiimaks passib ta temale weel teesuhatajatski eluteel. Hertent juures huwitab teda waim, Blombergi juures noorus ja siidame wärskus —“

„Ras arwate, et Sascha Mardow nendest kedagi armastab?“ küsis keegi wahele.

„Armastab?“

Ühtiselt hakkas mootor mürisema, propeller wuhisema. Hertent seifis, raudse tahtmise ilme näol, oma kohal.

„Walmis!“

Pittamisi, peaaegu pühalikult, hakkas masin liituma, õustis maapinnast kõrgemale, kõrgemale, ikka kõrgemale pilweriigi rajale.

Weel paistid sõitjate kahwatanud, julged näod filma.

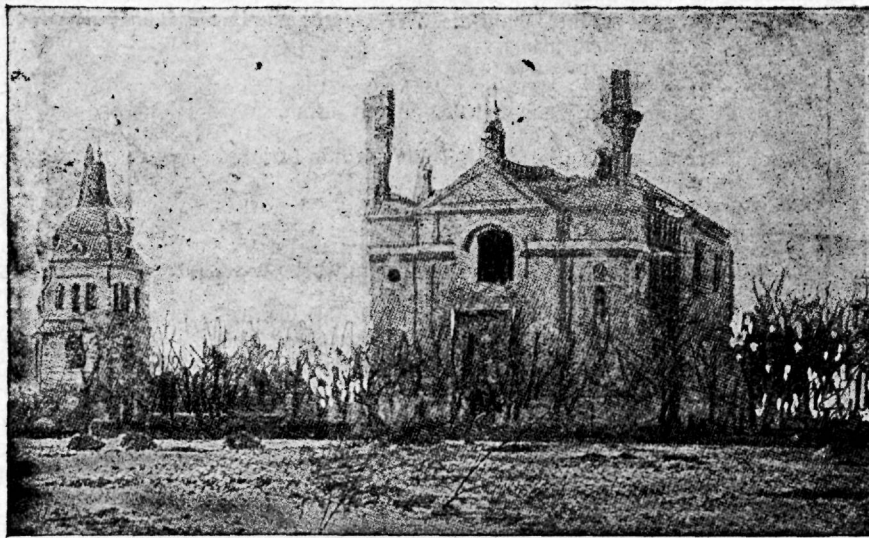
Ja jälle karjatas neuu Mardow, liihedalt ja lõikawalt, nagu suure ärewuse koorma all.

Aga „tuwist“ polnud enam muud näha kui must täpi-ke taewalaotuses. Ta lendas päikese poole.

Blomberg oli järsus, arusaamatus hirmus filmad kinni pigistanud. Kui ta nad jälle awas, ei näinud ta esotsa midagi. Ja siis alles märkas ta oma ümber igakujulisi pilweriinkaid ja oma all sügawuses, hirmsas sügawuses, lõp-mata lauguses emaleft-maad, kust nad olid tulnud.

Hertent istus rahulikult oma koha peal, nagu nagu ki-wist wälja raiutud. Oli näha, et kōik ta mõtted ainult masina juures wiibisid.

Sakslased Poolamaal.

Katoliku kirik Rakitnas enne purustamist.

Blomberg hakkas seda eestimata walwust otse kartma. Lemal oli ainus tunne: et ta niiid täitsa Hertent wõimus seifis, kõigest lahti ja kaugel, mis tale kaitset wõis anda. Kaugel, kaugel wiibis elu. Minult üks hing näis ühes siia tulnud olewat: Sascha! Ta istus nende wahel ja naeris, naeris heledaste, kõlawalt, wärsjatufuwalt...

Ikka kõrgemale tõusis lennu. Pilwedki seifid juba tema all. Nad suplesid päikesemeres. Nende ümber helendas kõige hiilgawam walgus.

Noorem neist oli pörutatud. Insihener jäi külmaks. Ja siis ütles Blomberg:

„See on rajata lõpmatus!“ ütles ta peaaegu palawlikult ja ta noored filmad läitfid.

Hertent niikatas pead, aga ei pööranud oma masina pealt filmagi ära.

„Ra lõpmatuft wõib kiitkestada!“ wastas ta uhkelt.

„Kõike wõib kiitkestada.“

Nagu tume ähwardus kostis neist sõnadest ja teine kahmas sellest kinni.

„Mitte kõike, Heinrich,“ ütles ta kindlaste. „Mitte ial armastust!“

Hertent kehast kähwatas tuksatus läbi.

„Sa räägid Saschast?“ küsis ta liihedalt.

„Jah. Sest ma armastan teda, Heinrich!“

„Tuwi“ lendas niiid, kangeft tuuleft kantud, lääne poole. Ei olnud muud kuulda kui aparadi ühetoonilist wu-rinat ja wahetewahel kohinat, nagu olefid waimutiwad lehwitunud. Wõi oli see ainult keem weri, mis nende kōr-wu kohises? Wõi wägewa sõna, armastuse kõla, mis terwet maailma ja taewalaotust ta ulatuses täidab?

„Mina armastan teda!“ ütles Hertent. „Ja ta on minu oma! Mitte sõna läbi seotud, waid tuhandete sõnadeta wan-nete läbi! Ja ma ei lasse teda lahti! Ta on enda minule kinnunud!“

„Ei! Minule!“

„Erich! Minu oma oli ta juba siis, kui ta sinust weel midagi ei teadnud!“

„Mina ei teadnud seda, Jumala eest!“ wastas noorem meeletlikult. „Mitte ial ei oleks ma tema peale muidu mõtelnud! Aga niiid — niiid ei jäta ma teda!“

„Mina ka mitte!“

Nagu kehakas olewus tormas suur pilw lennukil wastu ja kahmas ta oma pöue. Kollakas-punased triibud sähwastid

läbi pimeduse. Äkki ilmuw tormipuhang kahmas wäike lennuki oma hõlma ja wibutas teda ringi nagu tuul kolletanud puulehte. Põrutamata rõhuga hoidis lendur tajakalu. Torm waitis mõneks minutiks. Pikkamisi wuhises lennuk edasi, edasi mõdmatutesse.

Herten waatas filmapilgu tagasi.

„Meie oleme kaua aastaid head sõbrad olnud,“ ütles ta, „oleme üksteisele palju head teinud, sina ja mina. Mis asi tungib nüüd meie wahel?“

Raugelt taewalaotufe sügawusest kajas hirmus karjatus. Ei. See polnud midagi.

Umbruses walitses waitus. Ainult nende hinged kisedasid määratumas kirguses.

„Meie wahel seisab naine,“ ütles Blomberg waljaste.

Ja jälle tormas uurimata lõpmatuselt must pilw nende poole. Wäike lennuk uppus ta sügawusesse.

Ja jälle tuli eemalt maru, kahmas pisikesest lennukist kinni ja wistas ta sügawusesse, teda teisel filmapilgul jälle nagu terget udusulge üles tõstes.

„Heinrich!“

Noor, kena nagu lähines teisele.

„See on lõpp! Meie olime all üleliigsed, sest neiu Mardow ei armasta meist kumbagi! Sureme siis nagu me elamine — sõpradena!“

Ainult filmapilgu wahtisid nad üksteisele näkku. Ainult filmapilgu, kuid ometi lehwis sel filmapilgul terwe elu nende waimufilma eest mööda. Elu, mis neid nii mitu korda rasteil filmapildudel kokku oli sulatanud.

See kestis ainult filmapilgu — siis tõusis wanemale, küpsemale mehele selgus.

„Bois,“ ütles Herten, „meie ei olnud all mitte üleliigsed! Neiu Mardow ei armasta meist kumbagi? Säh, sul on õigus. Aga siis pole see nii sugugi tarwilik, et kaome. Mitte surra! Ei! Mitte surra — elama peame meie — —!“

Ta oli hambad kokku pigistanud; raudne ilme läikis ta näol. Nagu palki wistas torm lennukit ülesse ja alla. Meisid oli jõit. Udumereft paisisid tornid, puud, pööjad, mäed.

Blomberg seisis Herteni kõrwal. Ja nad teadsid mõlemad: see oli wõitlus elu eest. Ja nad tundsid äkitselt ka: see elu oli neile weel kallis; ses elus ootasid neid weel äraarwamata wäartused, mida naise kaju mitte ei wõinud wõhendada. Nad tundsid: meestel pidid hoopis teisklaadi seltsilised olema, seltsilised, kes neid lõbusatel tundidel mitte ainult ei lõbustanud, waid kes tormitundidel nende kõrwal ka wapralt wõitlesid.

„Elama!“ ütles Herten weel kord. „Õlge julge, sõber, pea püsti! Kaalu peal seisab meie elu, meie tulewik, meie õnn!“ Ja jälle lähines torm.

Lennuk seisis, kuna mootor palawikuliselt töötas, pea-aegu põigiti õhus ja siis wuhises ta alla orgu.

Aga Herten oli kui terasest taotud ja pani wastu. Õnnelikult jõudsid nad alla. — —

Punane auto oli mahatuleku kohal esimene ootamas. Silmad täis kiirgawat wõidurõõmu jookkis Sascha Mardow Herteni poole, kes päewangelane oli. See paistis Mardowi meelest mööduandew olewat ja ta arwas iseenestest mõistetawaks kangelasele oma poolehoidmist awaldata.

Aga Herten ei pannud teda nagu tähelegi. Tema seisis oma lennuki kõrwal ja hoidis sõpra käte wahel. Ja nad ei kuulnud kumbki selle naise kõditawat naeru ja meelitawaid sõnu, kes weel eila ahwardawalt nende wahel seisis, sest nende kõrwu kajas toon kujukalt kõrgemast, suuremast, tugewamast, toon, mis neile igawiku kohinat meelde tuletas.

Kaewikutes.

Ohwitseri jutustus.

Ugas suurtükiväe kahewõitlus. Kurjakuulutamalt õhus huiulates lõhkesid waenlase kuulid raskatades meie ees ja mõlemil pool ääres, kollast suitsuwinet järele jättes. . . . Meie kuulid lendasid kõrgelt üle meie peade waenlase poole ja lõhkesid kuskil seal meie nägemata, kuid suurtükiväelaste nähtawates kohtades, waenlast häwitades. Suurtükite tule kaitse all ronime meie mäest ülesse, wastu waenlasele, kes oma sõrpnellidega meie liikumist püüdis kinni pidada.

„Paremalpool, pahemalpool, edasi!“ kostsid ülemate komandod, selle järele, kus waenlase sõrpnellid lõhkesid. . . .

Kuid näe seal, mäeharjal, sammu 700—800 meest, hakasid hallid kogud paisma. . . . See oli waenlane, kes seni weel püüdisest ja kuulipildujatest tuld polnud awanud.

„Seija, kaewama!“ käis komando.

Pitab inimeste ahelad heitsid maha, üsna maa wastu. Tegevusesse asusid labidad: maas lamades, et waenlasele head sihti ei oleks, pahemas käes püüsi hoides, kaewasid kütid parema käega kaewikuid. „Rutem, rutem!“ õhutasid alamohwitserid oma mehi.

Silmapiilguga oli kindlaks tehtud, kui mitu sada sammu meie ja waenlase wahel wahet on, meeste leletati ära, kus waenlane on — ja hatati tuld andma. . . . Suurtükide mürtsumise kõrwa seltsis tuw püüspiragin. . . .

Urtas ta waenlane. Eemalt hakkasid tumedad mütsid kostma, ja waenlase kuulid sumisesid mahedalt, õrnalt, nagu wäiksed mesilased, ja näis nii, nagu ei wõikski niijugused „süütad putukad“ kahju teha. Ei olnud sugugi hirmus, nagu sõrpnellide lõhkimisel, wiisina ja raskatamisega. . . .

Kaewikutes heitsid joldatid poolsofnaljo, pilkasid: „Säh, säh, austrijat, tinaube todutaswanuud“, istitas meie roo naljahammast käästas, waenlasele „kingitusi“ jaates. „Kuule ja, käästas“, pööras naljahamba poole tema naaber paremaltpoolt, „tea mis, minu püüsiluul ei käi? . . . Kas on prügi tema wahel lainud wõi mis, ei edasi ega tagasi. . . .“ „Ah, ja waene, teata ohwitserile“, wastas käästas naljatades, „eht saadab su püüsiiga Pashupi* juurde. . . . Austrijat wotaks nii kaua, kuni parandatakse. . . . Näha on, et ja kellegi kätt pole, järele weri sul. . . .“

„Mis „jäneseweri“?!“ urises see wastu, „ei anna sulle sugugi järele, kui waja. . . .“ ja ta püüsiluul hakkas hoogsalt töötama, jummatulwajaid „mesilasi“ wälja löömistades. „Waabate, poisid, kuulipildujat weawad,“ hüüdis üks kättidest rõõmsalt, „waat saab nalja. . . .“ „Kellele nali, aga austrijakile ei tee see mängukann küll wiist rõõmu,“ tähendas käästas. „Noh, Nikolai“, jattas ta edasi, alamohwitseri poole pöördes, kes oma meestega kuulipildujat paigale seadis, „pane aga oma leierlast wäntama, laje poisitele mairat. . . .“ „Ah ja wiimane wõrukael,“ wastas alamohwitser pahaselt, „juba ja siin jälle oma ninaga. . . .“ „Millaal ju juuwart ometi kord kinni jääb?“ „Siis kui austrijat paraja oa minu jaots leiab, seni aga la!“ lennata. . . .“

Kumbagilt poolt hakkasid kuulipildujad pragisema, ja kuulijad sadas meie peale kui rahet. Jõegi käästas jäi wait, ühtelugu püüsiluuluga lõgistades. „Mi-ai. . . .“ Jõsand Jumal. . . .“ kostis kaewikust. Waenlase kuul oli kedagi rivanud. Tagantpoolt roomasid sanitarid, kistufid haawatu kaewikult wälja ja wiisid wähem karbetawasse kohta.

Meie suurtükiväe osawate hoopide ja meie kuulijaju all löi waenlane wankuma: tema kuulipildujad jäid wait, püüsiluulmine harwemaks. . . . Oli paras filmapil edasi jooksimiseks teisele seijukohale, waenlasele lähemale. „Edasi jooksta, osadetaupa!“ komandasin ma. „Esimene osakond minu järele, edasi, jookstes!“ komandas osakonna alamohwitser.

Hallid joldatite kogud tõusid kaewikuteft ja tormasid waenlase marulise tule all, kes edasijooksimist märkanud, edasi. „Seija!“ — ja nad heitsid eespool maha. Wahel aga jäi see ja teine jooksjateft filmapiilgus nagu seijatama ja langes. . . . Tähendab, tabas mõni äraneeatud kuul. . . . Teised aga jooksid, jooksid. . . .

Jällegi — „kaewama!“ Uueste kaewasid ja awasid siis tuleandmise, weel jagebama, weel ägebama. Waenlane on juba lähedal, igaüks näeb nende finiseid mütsja, kui nad kaewikute kühmude tagant wälja piiluwad.

Pimedaks hakkab minema. Weripunane päite on juba mägede taha wajunud, waenlase kaewikuid on waewalt weel näha: ainult teraw film wõid wahetewahel tumedaid liikuwaid kogusi näha — need on austerlaste pead.

Suurtükid on mõlemil pool ammu juba waitunud. Kostawad ainult harwad püüspiragin. . . .

Wõitluse ärewus, erkude pingutus on langenud, tulewad rahulikud mõtted: tärtab kange sõdgiisu. . . .

* Püüsiiepp, Tallinnas.

Mis teeb Inglismaa?

Præguusel ajal, kus Wene sõjawägi sunnitud oli ajutiselt taganema, huwitab kõiki, kes asjade tõsist seisukorda ei tunne, kærstitu küsimus: „Mispärast ei alga meie liitlased üleilulist pealetungimist Lääne-sõjawäljal ja ei tule sel kombel Wenemaale appi, nagu ta omal ajal oma julge Ida-Preisimaale tungimisega neile siis abiks tõttas, kui sakslased juba Pariisi all olid?“

Selle ja teiste sellega ühenduses seiswate küsimuste peale on Petrogradi Inglise saadik „Wetsh. Br.“ kaastööli- sele järgmist seletanud:

Mis on Inglise sõjalaewastik wastik teinud?

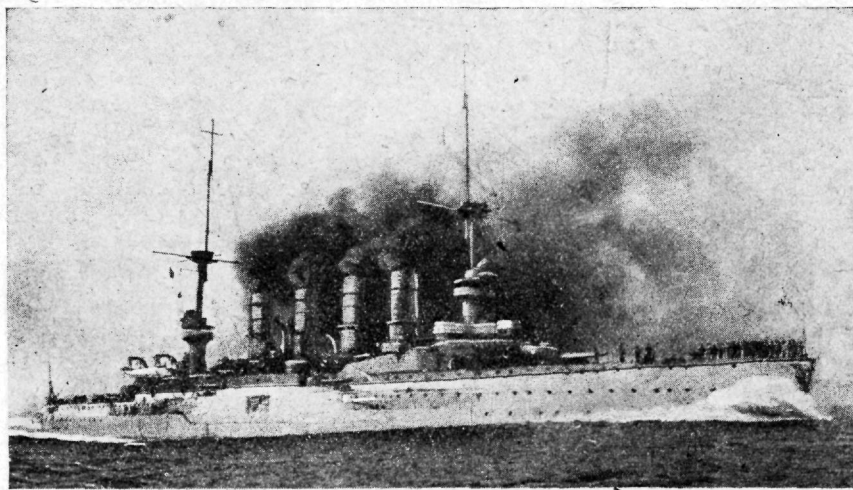
Sõja ajal on Inglise sõjalaewastik kõik teinud ja isegi rohkem kui kõik, mis temast oodati. Ilma tema abita oleks Saksa sõjalaewastiku tegewusel väga kurwad tagajärjed olnud.

Prantsuse- ja Wenemaal poleks võimalik olnud wäljamaalt neile nii väga tarwiliku sõjamoona ja abi saada. Ilmaski, isegi peale Nelsoni wõitu Trafalgaris juures, pole mered nii wabad olnud ja waenlase laewadest puhastatud. Lootused, mis Saksumaa oma weelaluste paatide tegewuse peale pani, ei ole tõeks saanud. Sellest hoolimata, et nad kõigist haritud rahwaste sõjapida- mise wiisidest üle on astunud, on nad ainult tähtsuseta osa- lest nendest laewadest põhja suutnud lasta, mis meie sadama- matesse sisse ja wälja läiwad.

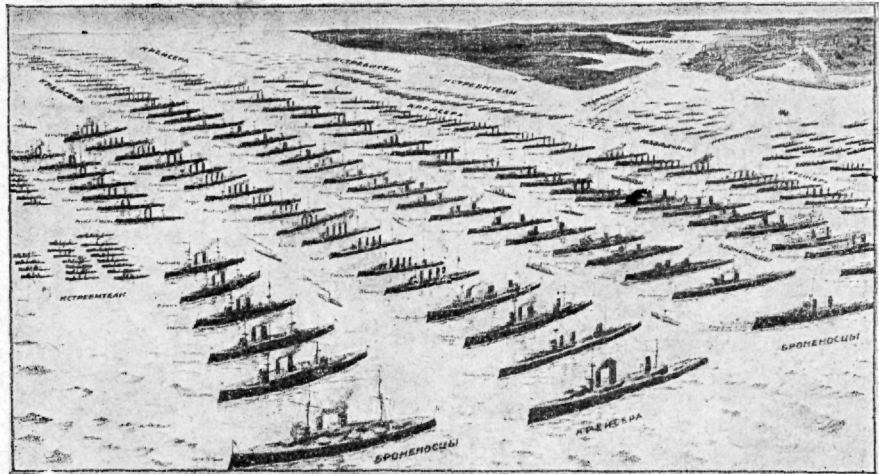
Palju hülgawaid wõitusi on meie sõjalaewastik saanud, palju kangelastegusi lorida saanud. Balti ja Marmara me- res on meie weelalused paadid tähtsaks abiks olnud. Kuid mitte nendest ükshiludest tegudest ei taha ma nagu mõnest kan- gelastest rääkida, waid on ka teine waitne töö olemas, mis meie suur sõjalaewastik teeb.

Rahwas unustab sagedaste, mis sõjalaewastik teinud, ja ei hinda isegi seda põnewust dieti, milles ta alati wiibib, kannatlikult neid minutiti oodates, mil Saksa laewastik, öösel eht päewal, oma pelgupaigast wälja tuleb, et temale siis surmawat hoopu anda.

Ei wõi paremine kujutada meie sõjalaewastiku suurt abi ühises wõitluses waenlasega, kui seda meie mereminister Balfour oma kirjas Amerika ajalehele „New-York World“ tegi. Sra Balfour kirjutas:

Inglise dreadnought

Inglise sõjalaewastik. 24 dreadnoughti, 35 soomuslaewa, 18 soomusristlejat ja üle 100 muu sõjalaewa tuningliku ülewaatuse puhul Stetshidis.

„On kõigest seitse ja ainult seitse asja, mis sõjalaewastik wõib täide saata:

- 1) Ta wõib waenlase merekaubanduse seisma panna.
  - 2) Ta wõib oma ja liitlaste kaubandust kaitsta, nii et see hädaohuta on.
  - 3) Ta wõib waenlase sõjalaewastiku tegewuseta olemuse fundida.
  - 4) Ta wõib waenlaselt wõimaluse wõtta oma wägest merd lauda wedada, kas kallaletungimiseks või kaitsemiseks.
  - 5) Ta wõib oma wäge wedada, kuhu tahab.
  - 6) Ta wõib neile sõja- ja toidumoonasid muretseda, ja
  - 7) Süüdsal juhtumisel oma wägede tegewust toetada.
- Kõik seda on Inglise sõjalaewastik tagajärjekalt teinud ja teeb weel edasi.“

Liitlaste sõjawägi.

Witmed imestawad, miks liitlaste wäed lääne-wäerinnal nii kaua oodatud otsustawat pealetungimist ei alusta. Imes- tawad sellepärast, et seisukorda lääne sõjawäljal dieti ei hinda. Kes neid teaduslikult ja imewäärt osawalt ehitatud kaitsekraawide wõrgu päewapilti ei ole näinud, mis saksla- sed sinna igalpool kaewanud ja ehitanud, see ei wõi enesele ettegi kujutada, kui hülgawalt kindlustatud Saksa wäerind seal on.

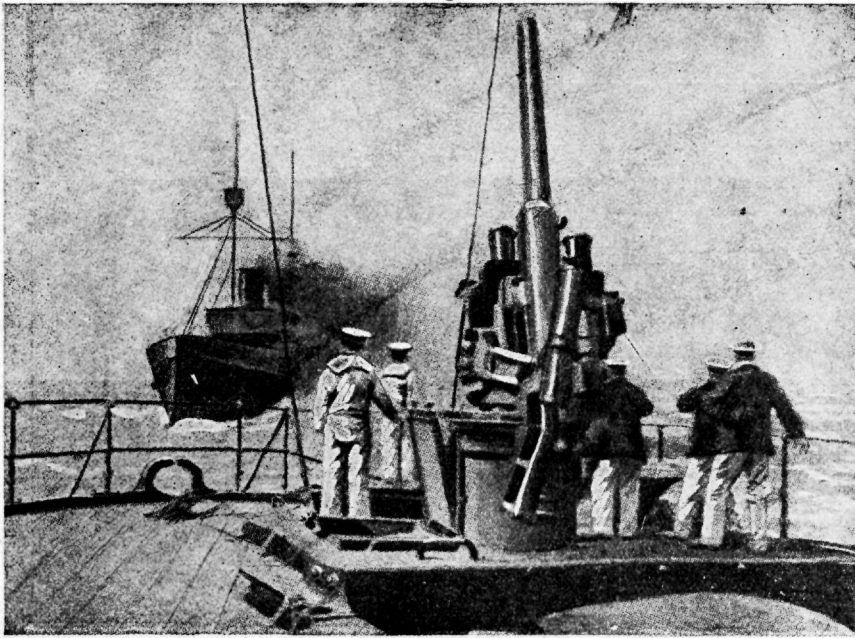
Seal on sõna täies mõttes mitu rida üksteisele järgnewaid wäikesi kindlusi.

Prantsuse sõjawägi on, kangelase- meelne nagu ta on, mitu tormijooksu nende Saksa liinide peale ette wõtnud ja ükshilud mõjukaid tagajärgi saanud. Sama hea tagajärjega on ka Inglise wäe tormijooksud olnud, kuigi need wä- hemal mõõdul ette olid wõetud. Terwe asi seisab suurtükkides ja lastemoonas.

Ainult selle tõttu, et sakslaste suur- tükkiwäel määratu ülewõim oli, oli Wene sõjawägi sunnitud Galitsias ja Poola- maalt ajutiselt lahkuma. Ja ainult siis, kui Inglise sõjawäel küllaldaseid suur- tükkia ja sõjamoona on, wõib ta tõsijalt pealetungimisele asuda.

Saksa sõjawäed wäerindadel.

Ei ole õige see, mis mitmed Wene lehed wiimasel ajal finnitafid, nagu tu- leksid kõik need abiwäed, mis sakslased Wene sõjawäljale saadawad, lääne-wäerinnalt. Sakslaste poolt Poolamaale saadetawad wäed on Saksumaal wärstelt

Sõjalaew peab võõra kaubalaewa merel kinni.

lõtku seatud, ainult vähesel arvul lisatakse neile Prantsusemaal seiswatest polkudest wäesalkaasi suurde, ja nende arwõdetud wäesalkade asemel saadetakse Saksamaalt kohe uued.

Meie oleksime Wenemaale wiletjats abiks, kui kaalamurdwale teole asutsume, mis suure õnnetusega võiks lõppeda. Inglise sõjawäl ei ole nii laialdast maapinda nagu Wenemaal, kuhu hädakorral taganeda võiks. Ja seni kuni Inglise wägi weel täielikult sõjawalmis ei ole, peab ta sellega leppima, et ühes oma Prantsuse ja Belgia liitlastega rohkem kui kaks miljoni Saksa sõjawäge kinni hoiab.

Inglise sõjawägi.

Kui sõda algas, ei teadnud keegi oodata, et Inglise rahwaafemikluse kogu kolmemiljonilise sõjawäe loomisega nõus oleks. Kuid niisuguse suure sõjawäe warustamisega ei saa korrapealt hakkama, waid enne tuleb selleks tarwilit tehnikaline organisatsioon luua.

Meie pingutame kõik jõud, et tarwilikul määral suurükka, piisaja ja sõjamoona walmistada, mitte ainult meie wäele, waid ka meie liitlaste wägedele.

Peale abi, mis meie Wenemaale selles sihhis anname, toetame meie teda ja teisi liitlasi ka tõsiselt rahaliselt.

Kui Türgimaa sõda kuulutas, pööras Wenemaa Inglismaa poole palwega Türgi wägesti osalt Kaukasiast ära tõmmata, mõnes teises kohas sõjalist tegevust alustades.

Lahingud Dardanellides wõeti kahesuguse esmääriga ette. Üheltpoolt selleks, et Türgi wägede rõhumisi Kaukasiast peale wähenemada; teiselt poolt, et wäinasi awada ja sel kombel Wenemaale võimalust anda oma wilja wälja wadada ning tarwis minewaid aineid ja sõjamoona wäljamaalt saada.

Edasi oleme meie Dardanellides kahtlemata pikkamisi jõudnud, sest et Inglise wäl ei määratunud raskused ära wõita tulid.

Sõda Gallipolis.

Meie wägede maalejaatmine Gallipoli poolsaarel oli ennetuulmata kangelasteoks.

Maalejaatmise kohaks oli kitsas rannariba, mille üle mäed walitseksid, mis juba enne seda looduslikud kindlused olid, kui Saksa insenerid nad pea ligipääsemataks tegid.

Seal olid meie wäed sunnitud päew päewa kõrwal marulise tuleandmise all, mis nende ridasi tühjendas, wastu pidama, suurükka ja abiwägesti oodates.

Samm-sammult liikusid nad edasi, iga tolli maa eest märkka tngewamate waenlaste wägedega wõideldes, kes ligipääsemata kalgude ja mägede warjus kaitsewaides olid.

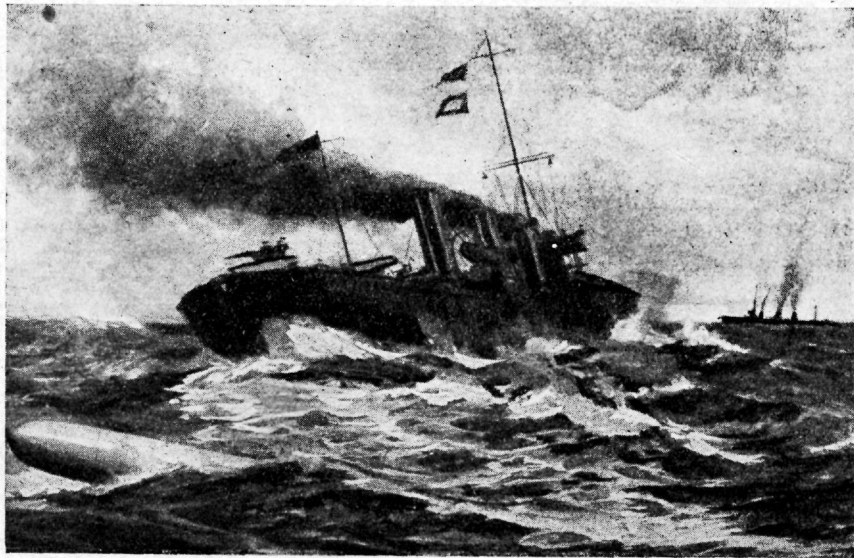
Kuigi nende edasilükkumine sunnitiult pitaldane oli, astusid nad siiski õigeid ja kindlaid samme. Üks tähtis seisukoht teise järele wõeti ära. Ja liitlaste wäed ja Inglise- ja Prantsusmaa laewastikud saawad lõpuks kõigist takistustest jagu ning awawad Wenemaale waba läbikäigu Wahemeresse.

Ei pea unustama, et me suuri wäesalkaasi ja suuri sõjamoona tagawarafi Gallipolisse saates sellesamaga oma seisukohta lääne-sõjawäljal nõrgestamise, mis pärast ka meie suure pealetungimise silmapilt edasi liikutud sai.

Ja lõpuks: Wenemaa wõib kindel olla, et Inglise rahwas otsusteks on teinud kõik oma jõudu selleks kätima panna, et liitlastele nende suures teos wiimase weretilgani abiks olla.

Martin Puusep, kelle pilt meie 49. sõjanumbris ilmus, on 8. juulil H. linna all langenud.

Andrei Sikenäe, Riigwallast, kes 23. jaanuaril lahingus teadmata kadunuks jäi ja kelle pilt meie 49. sõjanumbris ilmus, on Saksa wangi langenud, nagu ta ise kaardiga omastele hiljuti teatas.

Merelahing. Sihist mööda läinud Saksa miin ujub Inglise sõjalaewast mööda.

Cesti sõjameeste kirjad.

Pildikefed sõjawäljalt.

Saksa sõjawägede vastupanemine ja pealetungimine sõja algusest saadit kuni siiani seisab enamalt jaolt kawalusest koos ja kawalus etendab nende edasiastumises peaosas, ja salakuulamine seisab nende juures esimesel järgul.

Mõnikord kui nad ei tea, kus meie oleme ja kui palju meid on, siis hulguwad nad wäiksete salkadena nagu efsinult ringi. Salkame meie aga seesuguste salkade peale tuld andma, siis wastawad nemad ainult mõne harwa püüspauguga ja püüawad endid jälle näidata. Meie oleme see peale kindlad, et neid wähe on ja saame kogu waenlase salkast sisse piirata.

Waewalt oleme aga oma peidukohad jätanud ja hobustele kannuakseid andnud, kui korraga waenlase poolt see ühetooniline kaja tat, tat, tat, kostab ja paremalt ja pahemalt mäekinguga tagant käre tuleandmine meid wastu wõtab!

Sõber langeb, feltimees kukub! — Üks palub, teine turdab! — Sina aga torma edasi, püüta filmad kinni ja mine oma saatusele wastu! — — —

Kui siis wiimati läbi lahingukära oma pafuna häält kuuleme, mis meid jälle tagasi kutsub, sest ilmwoimata on niisuguse tule all eesmärgile jõuda, siis leiame, et paljudki meist möödaläinud filmapilgul lahkunud on. Mitmed, kes werekaotusest lahwatanud kui surnud, ja mõned, kes raskete haawatud, elu ja surma wahel wõideldes paluwad enestele otja teha! —

Jah tõeste, pean tunnistama, et see pill, lahingus olla, sugugi nii hirmus ei ole, kui peale lahingu.

Lahtmata, nagu iseenesest, asub meis põlgus sõjapariistade wastu. Kurat teab, mis mõtles see isik, kes selle hirmsa tapamafina, selle, mille küllalt tuttawa pule-ineedi (kuulipilduja) wälja arwas. Juba tema melanhoolik ühetooniline tat, tat, tat, kajak sedawõrd hirmutawalt, et tema hobuse, kes juba kõige selle sõjakäraga harjunud on, alati nagu hulluks teeb. Loomad, kelle sellest tapamafinast aimugi ei ole, ka kardawad ja hüppawad püsti! Mis peawad siis weel inimesed tegema?! —

Millal tarwitawad aega waenlased kõige rohkem seesuguseid tapamafinaid?

Sis, kui neile tormi peale jookstakse!

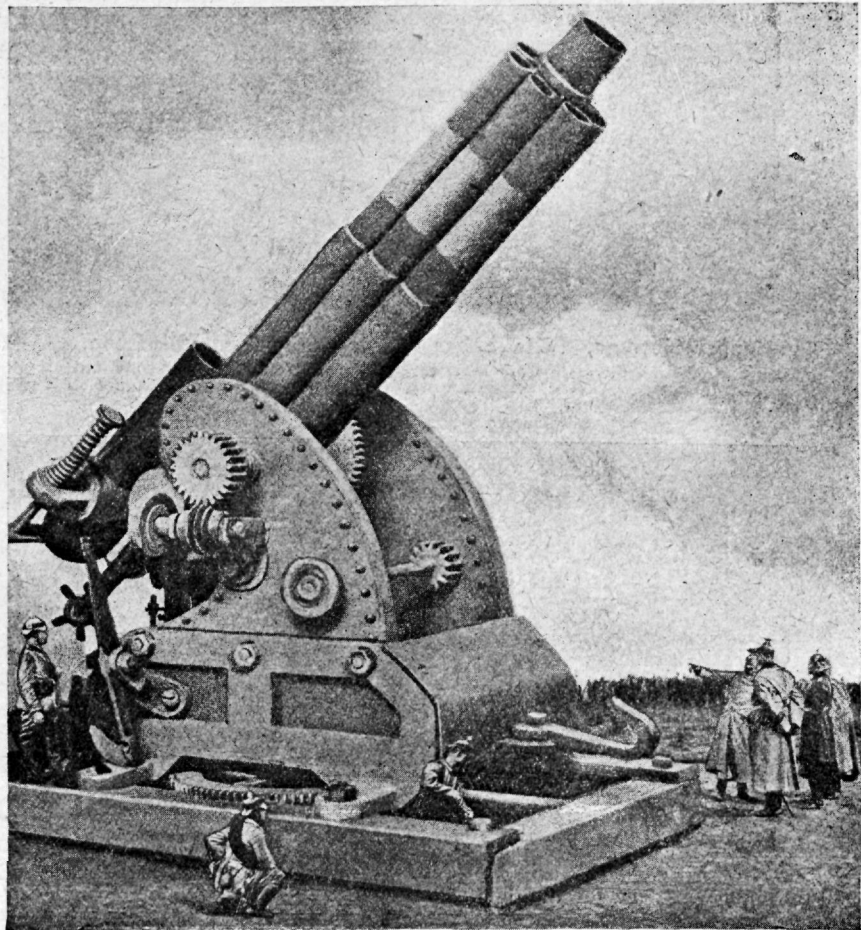
Kes on aga enamaste need pealetormajad?

Need oleme meie, ratsawäelised!

Tahes ehk tahtmata peame meie seesuguse kogu walju „hurra“ hiiidega wastu wõtma, ennast saatuse hooleks jättes waenlaste ridadesse tormama, surmawaid hoopu langeda lastes, et, kui Jumal tahab, siis jälle elusalt ja terwelt peale lahingut oma wendade juurde tagasi pöörata! —

Kuigi meie pealetormamist just igalord kuulipildujate abiga tagasi ei tõrjuta, siis ei jää aga ka Saksa ratsanik oma külma sõjariistade tarwitamisel meie omadest palju taha. Olgugi et nad just nii sadulakindlalt hobuse selgas ei istu, kui meie ratsawäelised, siiski aga tarwitawad nad oma mööda ja piiki osawaste küllalt ja mõistawad ka oma hobust enese kaitsemiseks filmapillikiselt juhtida.

Agas Saksa ratsamees on lohustatud, kui omale kõrget aumarki teenida tahab: ühe möödalöögi wastasel ta piigi

Meieaegne Saksa piiramise suurtükk.

pooleks lööma ja teise hoobiga pealetungijat ennast surmama; siis saab ta alles raudristikefega kroonitud, mis nende juurdes sedasama wäärt on, nagu meil „Georgi“. Seda tõendabid mulle mitmed wangi langenud Preisi ulamid.

Meie raudpiiti aga pooleks liita on küll raske, siiski aga wõimalik, kui hoop heaste langeb. Kuid meie, Wene ratsamehed, tarwitame selle wastu üht wäga lihtsat abinõu, ja meie piigi teraw ots ja hobuste kiir lõkkupõrkamine nõuawad, et see noor „raudristi“ tahtja igaweste sadulast lahkuks!

Siin ta niikid hingab oma were sees, hobuste jalgade all, see noor ratsanik, kelle rind weel mõne filmapilgu eest tõusis ja wajas, ja kelle mõtted weel möödaläinud minutitel kodus, omaksete juures wiibid: Niikid aga on kõik lõpetatud ja möödas.

Üks möödaminejatest, olgu ta oma ehk wastase wäest, surub tal filmad kinni, teine paneb tal käd risti riina peale ja kolmas tuleb ja ütleb:

„Isfand, ole sulle ja mulle armuline!“

Paul Johanson, Riiaft.

Meie Matsi järgmine (53.) sõjanummer ilmub 22. augustil.

Aleksander Normus,
Weliise w. 26. märtsil
R-s langenud.

Aleksander Markus,
Rõugejaare w. Austria
w angis.

Gustaw Pilliroog,
Narwaft. Weebuarikuul
teadmata kadunud.

August Zoom,
Wafselina w. Austerl.
wõideldes teadm. kadun.

August Birkenbaum,
Latma w. Augustikuul
teadmata kadunud.

August Rey,
Riitiperest. Georgi
riift. sõjaväeljal.

Karl Leiloph,
Rilingi Nõmmeft. Mon-
tõriks automobili roodus.

Aleksander Päärman,
Rilingi Nõmmeft. Gre-
nader. Kodus parand.

Peeter Bredis,
Liivimaalt. Auto-
mobili roodus.

Rudolf Tendal,
Tegewas sõjaväes.

Johannes Hio,
Tallinnaft. Kodus
parandusel.

Anton Randmer,
Narwaft. Eiturõiditluses
teadmata kadunud.

Hartwig Normann,
wabatahtl. Koigi w. Saa-
watud. Lueste sõjaväeljal.

Mart Rübaniit,
Sallistest. Satta-
maal sõjawangis.

Eduard Taffelberg,
Reiaft. Suurtükiväelane.
10. märtsil rask. haawatud.

Jüri Sypelkas,
Weliise w. Tegewas
sõjaväes.

Johannes Silberg,
Narwaft. Tegewas
sõjaväes.

Boldemar Alliman,
eft. Baltistist. Sõja-
wäeljal.

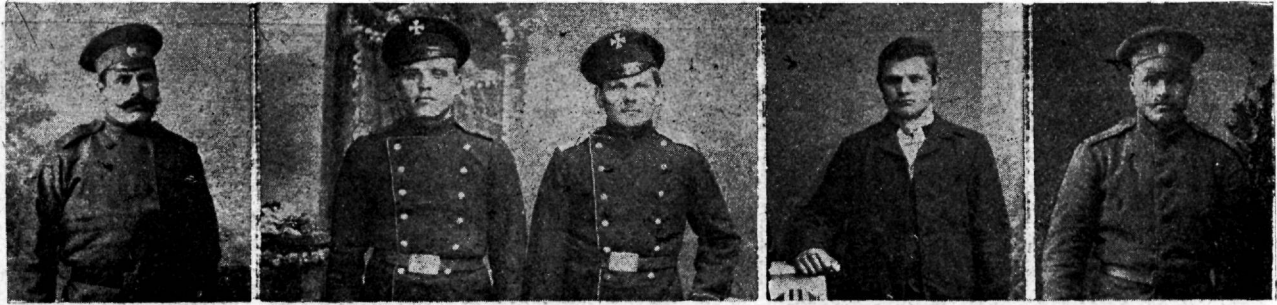

Mihkel Kemma,
Weliise w. Tegewas
sõjaväes.

Hans Birma,
Weliise w. Sõjaväeljal.

Aleksander Anton,
Tallinnast. W.-Jaap. sõjas
oln. 1. apr. peast haavatud.

Mart Kaus,
Sallistest.
Jalast haav.

Peeter Rābanik,
Sallistest. 2. all jalast
haavatud.

Karl Rugs,
Patiist. 4. mail 3. all
käest haavatud.

Serman Pungasar,
Tallinnast. 31. mail käest
ja küljest haavatud.

Paul Bill,
Kohitast. Sõjaväesjal.

Morosold.
Sõjaväes.

Julius Rastanja,
Narvast. Sõjaväes.

Jakob Leht. 17. veebruaril käest haavatud.
Aleksander Puhunt, Riheltonnast. Käest
haavatud. **Peeter Kõulit,** Riheltonna
17. veebr. käest haavatud.

Karl Klaas,
Kurna w. Teadmata
kadunud.

Woldemar Steinberg,
Narvast. 21. veebr. Saksa
wangi langenud.

Johannes Krabu,
Peetri w. 26. sept. W.
all teadmata kadunud.

Juhannes Lutt,
Kallwi w. Novem. haawat.
17. apr. teadmata kadunud.

Aleksander Lutt,
Kallwi w. 9. detf. Aust-
ria wangi langenud.

Artur Kanketer,
Tallinnast. Miini-mas-
tist sõjalaewastitus.

Woldemar Numberg,
Wohnjast. Sõjaväesjal.

Johannes Steinberg,
Narvast. Sõjaväes.

Jaan Baiwada,
Wõrri-naalt. Sõjaväes.

Rudolf Rastanja,
Narvast. Sõjaväes.

Karl Walt,
Kõhila w.
Eõjawäljal.

Joh. Heinmann,
Rakvere kr.
Tegewas sõjaväes.

Wilhelm Woip,
W.-Maarjalt.
Tegewas sõjaväes.

August Madli,
Rakvere kr.
Eõjawäljal moonawoortis.

Mihkel Sepakas,
Birukoelast.
Eõjawäljal.

Eduard Tetto,
Kabalast.
Eõjawäljal.

Aleksander Wana,
Lüemõisa w.
Eõkated puuduwat.

Aleksander Niit,
Saaremaalst.
Tegewas sõjaväes.

Eduard Hunt,
Kurna-Rohatust.
Eõjawäljal.

Ed. Riidemann,
Rakvast. Georgi risti.
Eõjawangis Austrias.

August Rastanja,
Rakvast.
Tegewas sõjaväes.

Aleks. Rõbanik,
Hallisteft. Autosõht.
tegev. sõjaväes.

Hans Weber,
Märjamaalt.
Wahwuse eest 2 auraha.

Johannes Hallit,
Kurna w.
Tegewas sõjaväes.

Widrik Loom,
Wastelina w.
Tegewas sõjaväes.

August Luhaäär,
wabast. Pääri w.
Eõjawäljal.

Martin Spirka,
Peetri w.
Eõjawäljal.

Jaan Parnapas,
Wesse w.
Eõjawäljal.

Mihkel Madli,
Rakvere w. W.-Jaap.
sõjas oln. Eõjaw. sanitarits

Karl Johanõn,
alamohw. Tallinnast.
Tegewas sõjaväes.

Sagajitulek.

Mary Smith tõmbas punased aina kardinad kõvemine ette ja korraldas linna laua peal. Siis seadis ta lambi korda, kuna ta wana tahi küljest kääridega tükki ära lõikas, ja heitis siis pilgu wiimaks peeglisse seinale peal.

Peeglist waatas ta kahwatit, tööst äralõppenud nägu, juurte, tumedate, kurwade silmadega, wastu.

Mary pani omale halli kleidi selga ja kegi pea siledaks.

„Mis võib küll Rity mõelda, see Rity, kes neli pikka aastat tagasi Londoni õnne otsima läks? Misugune ta küll wälja näha võib?“ Mary lootis, et õde mitte just wäga palju ennast muutnud ei ole.

„Aga mis see on? Nagu tuleks keegi? Mary lihtsus oma näo wastu ainsa klaasi. Midagi . . . Minult lund sadas wäljas.“

„Sa wist ei kuulnud öieti, siis, ja kui Rity nii rügas on, et ta ennast teenistusest võib wabaks wõtta, et siia sõita, ega ta siis hakka jala walsalist siia tulema!“

Mary istus tooli peale ja hakkas ootama. Tema ees laua peal oli walmis õmblemata kleit; aga tööd teha ta praegu küll ei wõinud. Kõik ta mõtted keerlesid selle ümber, et ta pailaps, tema wäike õde, warsti siin on, jälle tema juures. Kõik oma elu on ta Rityle pühendanud, kõik . . . Tema pärast ei läinud ta mehele, ehk ta küll salajas seda sirget istanduse omaniku poega taga nutab, kes ammu juba Afrikasse sõitis. Aga Rity on ka selle ohwri wääriline: niisugune, nagu tema oli, pidi ju ometi mõistma klawerit mängida, ja tantšida, ja laulda.

Mary kargas korraga piisti.

Rataste müra . . . Seekord ei effi ta tõeste mitte . . .

Mary läks ukse poole. Uks kisti wäljastpoolt lahti . . . ja Rity oli kodu.

„Kui ilus ta on!“ mõtles iseeneses Mary, õde waadeldes, „ja misugune ilus kleit tal seljas on! Ja need kallid kõrwarõngad! Sa võib küll head palka seal teatris saada?“ — Ja Mary kallistas südamliselt õde, ta oli nii õnnelik selle üle, et Rity seda õnne leidnud, mida ta otsima läinud, ja et ta nüüd jälle tema juures on.

„See küll, hea küll, Mary!“ ja Rity wabastas ennast õe käte wahelt.

Mary taganes häbelikult ja Rity suudles teda pale peale.

Maryle paistis, nagu oleks õde ennast muutnud, nagu puuduks midagi selles ilusas, armsas näos . . .

Rity aigutas ja istus tooli peale.

„Kõik on endine!“ ütles ta, ringi waadates. „Seesama sinine laudlina ja seesama seinakell, mille sa wäljamüügi pealt ostsid, — ja sina oled ka seesama, minu endine Mary. Kuidas te elate siis siin? Kes tuttawatest ära on surnud? — Ah — sellest võib pärastli rääkida . . . Misugune hirmus koht see teie wäljal on! Misugust hirmust waewa ma pidin ennem nägema, kui enesele sõdurista jain!“

Ennem Rity ei rääkinud nõnda! mõtles Mary.

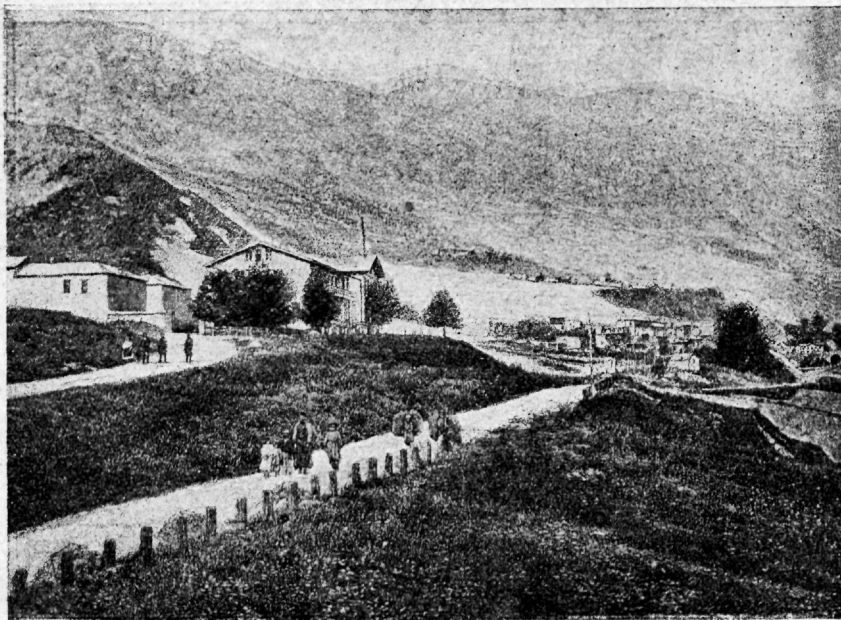
Rity aigutas weel kord . . .

„Mis see on, Mary? Sul on ju seesama kleit seljas, millega sa mind siit ära saatfid nelja aasta eesi?! Tõeste, seesama!“ ja ta hakkas suure häälega naerma, oma lümitwalgeid hambaid näidates.

„Kui hea meelespidamine sul on!“ naeris Mary sunnikult ja läks õhtusööki walmistama.

„Ära minu pärast muretse, kallim! Ma läisin wagnist wäljas ühes peatuselohas, sõin seal ja wõtsin omale ühe raamatu lugeda.“

Kaulaslaste sõjas.

Mletõi küla Grusia sõjateel Kaulaslastes.

„Sina oled ikka lugeda armastanud, liiga palju, minu meelest, aga ma ei tahtnud sulle seda ütelda. Mäletad, kuidas sa „Roosa raamatukogu“ raamatuid armastasid? Nüüd sa loed wist hirmus palju, kus sul nii palju raha ja toredaid tuttawaid on? Ma kardan, et sa liiga uhkegi minu jaoks oled,“ ütles Mary häbelikult.

„Ära räägi rumalusi, Mary! Ma loen küll palju, wäga palju!“

Mary kuulis, nagu oleks õde seda kibedusega ütelnud, ta waatas terawalt Rity otsa, — ja sõnas korraga imestanult:

„Mis sa oma kulmudega oled teinud, Rity? Imelik.“

„Midagi iseäralist; ma tegin nad natuke mustemaks, nad olid mul liiga helelased, ja mustad kulmud on nii ilusad! Aga, mõtle, keda ma hiljuti „Rahwamajas“ nägin! Mõtke — Willi Thomsoni, ta on Afrikast tagasi tulnud juba, nüüd on ta ühes Londoni kaubamajas agendiks. Aga, ma ei saa aru, mis pärast ja tale ei läinud, Mary.“

„Sa ei saanud aru! Muidugi, see on ju arusaadaw!.. Sa ei wõinud ju ärakõrre põhjust teada.“

„Sa on langenud ja joob hirmus palju“, jatkas Rity, ta ei pannud tähele, kuidas tema wanem õde kahwatas, „Aga tema naine Ewa — ta laulab ka minu koori hullas — wist peksab teda halastamata.“

„On ta neeger?“ küsis Mary, „Africast?“

„Kus sa selle peale tulid?“ imestas Rity, „ma ju räägin sulle, et ta minu kooris laulab.“

„Tähendab, sul on siis oma koor?“ küsis wanem õde. Rity naeratas kibedalt.

„Ma olen ise samasugune koori lauljanna, kui teisedki. Meid on palju, wäga palju! . . . Ruumi on wähe, aga meid on suur hulk. Palk on meil tühine, ja mingisuguseid „toremaid tutwusi“ meil ei ole, nagu sina arwad. Ma lootsin õnne leida, ja omale toreda tulewiku luua, näitlejannaks hakata, aga nüüd . . . nüüd ma . . .“

„Sead sa, Mary? Ma heidan magama. Jumal, kui wäsinud ma olen, ja kui suur igawus siin on! Ei, ei, ära saada mind, ma tean isegi teed. Sead ööd!“

Mary imestas. Sa ei tahtnud oma kõrwasi uskuda. Mis see kõik tähendas? Rity kirjutas alati niisuguseid hül-

Kaukaslased sõjas.

Ananwiri alew Poola-Grusia sõjateel Kaukasias.

gawaad kirjast. Mis on temaga juhtunud? Ja kuidas ta on ennast muutnud.

Kuhu on jäänud tema puutumata wärskus ja tema alaline puna palgedelt?

Kiiteste pani Mary sõrmkübara näpu otsa ja hakkas pooleli jäänud kleiti edasi õmblema.

Larwis rutata, muidu ei jõua õigeks ajaks walmis.

Oli ainult kella ühetaolisi tiksumisi kuulda, — aga Mary õmbleb itka weel. Kui tornikell südaöö tundi kuulutas, — lõpetas ta oma töö.

Paari minuti pärast seisis ta juba Rity wäikses toales, mis nõnda kaua oli tihhi seisnud.

Õde magas rahulikult.

Mary waatas teraselt lahtise kirja peale, mis pesulaua peal oli.

Kuu tuli parajaste pilwe tagant wälja ja nõnda wõis Mary kirja sisse lugeda. . .

„Armas, armas Henri!“ seisis kirjas. „Ära pahanda et ma sulle jälle ja jälle kirjutan. Ma tean et sa ennast nüüd lõbustad Nizzas ja maitsed elurõõmu, aga mina tunnen ennast päris maha jäetud ja õnnetu olema.

Sina oled wist mind päriselt ära unustanud. . . mina kirjutasin juba kolm korda sulle, et ma haigeks läin, ja selle aja sees oli minu koht, kooris, juba teisele antud ja nõnda pidin ma ilma kohata jääma.

Henri, ma ütlen sulle tõtt, sellest ajast peale nälgisin ma, nälgisin. . .

Sa ei tea, mis see tähendab!

Sa ei mõtlegi minu peale, sina paha inimene! Ma ei wõi kuidagi moodi enesele tööd leida: kõik koorid on täis, ja palju on samasuguseid nälginuid, kui minagi.

Ma laenasin oma sõbranna käest raha ja sõitsin õe juurde. O, siin on wäljatannatamata sellel elada, kes teist elu on kord maitsnud! Minu õde ei saa sellest aru ja on oma saatusega rahul, aga mina. . . ma ei tea, kuidas ma teda elu wälja kannatada suudan, peale Londoni. Ma sõitsin sellepärast siia, et mul ei olnud kuhugi minna, ja nälgida ei wõinud enam. Aga ka seda elu ei wõi ma wälja kannatada. Parema oleks olnud, kui ma üalgi ei oleks siit

ära sõitnud ja ei oleks midagi ilma-elust teadnud. Mispärast küll õpetati mind tantfima ja laulma!

Millas ja küll tagasi tuleb? Kirjuti mulle wähemalt, ära ole nii halas-tamata oma õnnetu, sind palawalt armastaja, Rity wastu!”

Mary toetas ennast wastu tooli leeni. Rity oli õnnetu, nälginud, — ja temasuguseid pidi weel palju, palju olema!

Ei kuulsust, ei raha, ei sõpru! Ja tema, Mary, oli nii uhke oma õe peale, tema wäikese walgete käte peale, tema tantfimise, tema hea hääle peale olnud. Ja ometi ei toonud ta õele oma ohwriga midagi, peale kurbuse.

Ta ei oleks pidanud teda nii hellitama, ega tale suure ilma lõbustust õpetama, — ja kõik oleks endiseks jäänud.

Siline kahetsus näris Mary südant, kahetsus ja teadmine, et kõik ta ohwrid asjata olid olnud.

Aga mitte oma pärast ei nutnud ta, see wäsinud, kahwatanud naisterahwas, woodi ääres lamades, kus ta õde magusalt puhkas.

Mureta naeratus mängis Rity huultel, kuu paistis läbi akna tema lahti läinud juuste ja pikkade ripsmete peale. Kas ei unistanud ta mitte omast heledaste walgustatud teatrifaalst ja suurest rahwa hulgast, kes tale käfta platsutafid? Wõi ehk nägi ta unes, et tema Henri juba Nizzas tagasi on tulnud?

Tema naeratas, aga ta kõrwal nuttis õde, oma pead padja peale pannes, kus Rity tumedad juuksealad walgulsel wirwendasid. . . —da.

Wabariigi president.

Keegi minu tutwatest, rikas, juurtõugu herra, kel õnneks mingisugust tööd polnud, algas minuga kord uulitsal juttu.

„Kas tead juba, et mind konsuliks nimetati?“

„Heldene aeg — ega's ometi Kalgula enam ei ela?“

„Tead, konsuladi wastuwõtmine oli minu poolt ometi tark tegu; igaüks teeb selle kohta nalja ja see teeb jälle mulle nalja.“

„Sis! Ja misuguse maa konsul ja siis nüüd oled?“

„Pea — tudas ta nimi nüüd jälle oli? Zmekit nimi! Kirjutasin üles. Na — Gorillamurilla wabariigi konsul — jah, see olen mina nüüd!“

„Sis — wabariigi konsul? Lollus!“

„Palun wäga! Wabariigi haawamine haawab eifajest saadit ka mind!“

„Kus see riik dieti seijab?“

„Kaugel, wäga kaugel, mu armas sõber! Kujuta enesele ette hull mereesi ja maid põhjalaiuse ja ida pikkuse kraadide taga, ja seal mu wabariit siis kufagil paremat lätt seijab!“

„Ja tudas ja selle konsuladi siis omale said?“

„Kisna lihtjalt: wäikse kuulutuse läbi Wieneri lehes. Seal elab wabariigi alam-agent, see luges, mida ma soovisin, kirjutas Sakjamaale pea-agendile, see jälle New-Jorgis elawale kindral-agendile, ja asi oli joores.“

„Ja mis see kõik maksis?“

„Naeruwäärt wähe. Minult kolmtuhat franki. Peale selle weel üheksajada franki wapi ja lipu eest. Kuid see pole kallid. Meed ehivad mu majatorda wäga. Tule waata ise, kui tahad!“

Jah, waade oli kena, wapp jagunes kahets: ühel pool kuldtähed punasel pöhljal ja nende wahel hõbedast saetala, teisel pool hõbetähed kuldpöhljal ja nende wahel punane saetala. Kulipunasel lipul olid kuld- ja hõbetähed segamine. Nähtawaste tegi minu sõbrale-konjulile ja tema ilusale abikaasale balkoni peal wiibimine nüüd palju lõbu.

"Ja mis kaju saadab sulle ju konsul?" küsisin ma.

"Kaju mitte mingiugust, aga ta andis mulle nime."

"See on ilus."

"Ja tore! Nüüd on minul wapp ja amet, aga tööd ja muret ei mingiugust."

Kuid hiljem muutus mu sõbra arwamine sellepoolet pöhljalitult.

"Eest mõni kuu hiljem ütles ta mulle:

"Amet on ometi raskem kui arwasin."

"Mis?"

"Sa ei wõi arwatagi, kui palju Gorillamurilla riigialamaid meil täib."

"On see tõsi? Mina ei ole neist ühtegi näinud."

"Mina waremalt ka mitte. Aga sestsaadik kui konsul olen, hulgub neid alati oma tosin ringi."

"Ja mis sa nendega teed!"

"Koh, annan neile raha, sest see puudub neil kõikidel. Mii palju kui tsirkusekumstrikka ja teisi wiguriwäntasi wäljamaast süa tuleb, kõik on nad alati Gorillamurilla wabariigist ja otswad minu juurest abi ja kaitset."

"Aga kudas sa nendega räägid? Dskad sa siis Gorillamurilla keelt?"

"Armas sõber, meie wabariigis räägitakse niisamapalju keeli kui Babeli torniehitamise juures. Kõigis keeltes nõutakse minult raha ja eestkostmist."

Ja tdeppoolet oli minu endisel lahke näoga sõbral nüüd nagu alati pilwes. Ja alati oli tal palju selendamist.

Ka konsulil proual oli rohkestes tööd. Muinasjutuline, teisel pool mereft seifew maa saatis wahetpidamata kõikjuga heategewaid wõiduloofti müügile ja tähendades, et loofid kahelümmenelja tunni jooksul kotoparfiibasse — see oli pealinna nimi — tagasi tulla saata, wastasel korral usutama, et loofid müüdnud, ja siis tulla raha ära saata jne. jne.

Kuid tusa asemel tuli wabariigi konsulile ka wiimaks suurt rõõmu.

"Mõtke," ütles mu sõber kord hiilgawal näol, "nüüd wiidib minu katuse all riigipea!"

"Mis?"

"Jah! Gorillamurilla wabariigi president jõudis siia ja wõttis minu juures korteri."

"On ta must?"

"Mitte sugugi. Ta on üsna walge. Muidugi pifut päiwitanud, aga muudu peenite, tore, wana herra. Wõid teda ju ise täna õhtul näha, sest ma panen tema auks täna pidu toime."

Wabariigi president oli tdeppoolet üsna mõnus herra. Rahju et ta ainult Hispania keelt kõneles, mida meist wiieftlümneft, kes me koos olime, keegi ei osanud. Ja et ta juttuajada ei saanud, siis wõis ta eksitamata süna ning juua, mida ta ka haruldajega osawusega tegi, mispärast imelik ei olnud, et ta pärast jõdli dige lduwasse tujusse jattus ja neljatäpatile jooksma hakkas.

Küll jäi ta sellegi juures auwääriliseks, kuid õnnestawate külaliste pärast pidi konsul teda ometi oma kaitse alla wõtma.

"See pole sugugi ime," seletas ta. "Gorillamurillas jooftewad kõik inimesed pärast jõdmist neljatäpatile — see on seal niisugune rahwawiis — ja et wabariigis kõik inimesed üheftugused on, siis peab presidentki seda järele tegema."

Esimene ifamaa sõda. Smolenski linna wärawas 6. augustil 1812.

Selleft seletuseft olets neljatäpa peal jooksmise seletamisets jattunud, kui presidendi-herra pärast meel kõikjuga tiritammijä ei olets hakanud kaswatama, mis mõnda tsirkusetolat meelde tuletas ja iga juuresolijat waimustasid.

"Wabariigi presidendiks wõib iga mees saada," kõneles konsul, "ja meie auwäärt külaline, senor Kuyz-Gomez, oli waremalt turnija, mis termes Gorillamurillas üleüldine on?"

Wiimaks püüdsime meie presidendi tahe teenija abil kiini, wiisime ta tuppa ja panime woodisje. Kui ta magama ei tahtnud jääda, andsin ma tale läbi waiwa paar head mütku mao peale, millejärele ta kohe uinus. Nähtawaste olin ma dige abindu leidnud, mille abil Gorillamurillas president magama pandi.

Pärast seda ei näinud ma teda enam ega kuulnud taft ka enam midagi. Ka konsul ei nimetanud ta nime, waid sai dige tujajets kui Kuyz-Gomezi nime kuulis.

Teener ise jutustas mulle eestoaft tajakesti, et presidendi herra reisiraha otfa saanud ja ta konsuliherra kasjast suurema summa laenanud. Ka suur hull figarid puudunud pärast ta lahkumist. Wististe puudunud tal needki.

Mõni kuu hiljem lugesin ma, et Gorillamurillas mäs olnud: mäsajad tunginud pealinna ja tapnud presidendi ära.

Waene Kuyz Gomez, nüüd ei tarwitse ja enam neljatäpatile jooksta!

Wastäi selle järele töi pildileht õnnetu presidendi pilbi, aga see pilt oli wilets, sest ta polnud põrmugi kadunud presidendi jarnane, teda ometi ifiklikult olin tundnud!

D. D.

Tähtis pimedate ööde puhul.

Kuiwad galwanielemendid

Opetus, kudas lodusel wiisil mitmesuguseid kuiwi batareisi taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks walmistada. 7 pildiga. Hind 30 kop.

Saada igast raamatukaupluseft.

Pealadu

"Seadus",
Tallinnas.

Ejimeene ijamaa sõda. Prantsuse grenaderid Slawlowis 15. augustil 1812.

Tuulefeeris.

Frederic Pontet.

Kui me hiljuti Pariisi kesklinna üle Iaia Seine silla, „Pont Neuf“, jalutasime, jäi rikas sõber, Jacques Andral, ühe wana kerjuse ette äkki seisma, ajas temaga pisut aega juttu ja andis tale wiimaks ühe kuldraha.

Mina olin üllatatud. Andral aga naeratas saladuslikult ja tähendas edasi sammudes:

„Sind huvitab see lugu?“

Ma nitutasin pead.

„See on minu elu roman, mida ma sulle tahan jutustada: see wana kerjus päästis mu kord aastate eest. Jah, minu, Jacques Andrali, tuntud suurtaupmehe ja rikka wabrituomaniku, aitas see wigane sant kord jälle elu kõrgusele. — Sa tunnend mind ju toolist jaadit rikka isa pojana, kuid ja ei tea tänapäewani, et ma neil aastatel, mil meid saatus lahutas, wiletsust, häda ja nälga nende kõige paremal kujul sain tundma õppida.

Nagu wälk selgest taewast tormas saatus minu kallale. Kui ma pärast teenistust sõjawäes nooruse wärstusjega oma elu ise oma soowide järele kawatsejin kujutama hakata, tuli õnnetus. Isa jäi mahuwõimetuks. Waranduse wiimase raasuga maksis ta wõlausaldajad kinni ja suri siis ise närwipalawikku. Ma ei tarwitse sulle oma meeleheitliku wõitluse peenjusti kirjeldama hakata, ei tarwitse sulle ütelda, misjulgust alandamist ja ühildust ma tunda sain. Siis ühte endistelt sõpradelt midagi wastu wõtta ja neile lähineda, jäin ma oma wiletsa olemise ja elamise warju...

Ma lõpetasin kõik ühendused, andsin enda ühildusesse, kuid sattusin kõigest kokkühoidmisest hoolimata ometi juba poolteise aasta pärast wiletsusesse. Ma elasin tuuenda torra peal katuselambri. Minu wiimselt waranduselt olid wiimaks ainult wana ülitõn ja saapapaar. Kõik muu, peale Inglise lekitoni, olin ära müünud. Kuid sellest lekitonist ei wõinud ma ilma olla, sest et mul teda tõlkimise juures tarwis läks. Keegi kirjastaja, kes jellesamas majas elas, maksis mulle 30 franki oma töö eest, mis tale tegin. Ja see oli minu terve teenistus!

Kuid siis, kahelateistkümmend kuud pärast minu isa surma, jäi ta kirjastaja mahuwõimetuks. See oli juust oktoobrikuu lõpul. Minu pall kadus. Järgmisel hommikul müüsin ma oma lekitoni nelja frangi eest ära.

Kõige suuremas hädas kirjutasin ma oma onule ja palusin teda, et ta mind teenistusesse wõtaks, sest et ma filmapilgul lohata olen. See onu, minu ainus sugulane, ei olnud minu isaga üial iseäranis heas läbikäimises seisnud, ja ma tundsin teda ihnsa, külmasüdamlise ärimehena. Kuid ometi jäi ta mulle, kuigi ma tale oma wiletsust ei teatanud, ainjaks päästeantruks.

Kaks päewa hiljem sain onult wastufe. Kolme lähite, masinaga kirjutatud reaga kutsus ta mind lähemaks hommituks oma kontori. See kiri ajas mul were näkku. Kuid mul polnud walida, kui ma ei tahtnud nälga surra.

Teisel hommikul kell 10 läksin ma teele: enne olin ülitõnna plekkidest ja kübara tolmust puhastanud. Nii ei paistnud mu häda kohe silma.

Kui ma üle Pont Neufi läksin, wabisefin ma hommituse jaheda tuule käes õhuteses kuues ja kirustafin käiku, käed püstitastus.

Seal — ma wiibisin parajaste lest silda — tõusis järsku tuulepuhang ja lennutas mu kübara jõlle. Weel enne kui käsi sain üles tõsta, ujus kübar juba Seines. Ja minu wiimane lootus lahkus temaga. Wiimase 20 jou eest, mis

mul weel oli, ei saanud ma kübarat osta, ja kübarategijad juba wõlga ei anna. Kuid ilma kübarata ei wõinud ma ühelgi tingimisel onu kontoriisse minna.

Troostita wahtifin ma üle silla ääre wette, mis silla sammaste wahelt wulijedes läbi woolas. Sügawamale ja jügawamale wajus mu pea. Nagu nägemata wägi kiskus mind sinna alla.

Korraga puudutas keegi mind ja kaastundlik hää josis-tas mulle kõwa:

„Wõtke minu kübar!“

Kähtu pöödrasin ma ümber. See wana kerjaja, kellega ma ennist rääkisin, seisib minu ees, must wiltkübar käes.

Silmapilgu silmitsefime üksteist sõnatult. Siis hakkafin ma kergemine hingama. Mul oli, nagu ei olets ma enam maailmas nii mahajäetud.

„Jah, wõtan,“ wastafin ma ja wõtsin kübara wastu.

„Tme et ta weel nii hea on,“ tähendas kerjaja. „Ta anti mulle eila. Aga mina leidsin ta oma kunsti tarwis liig toreba olevat.“

Kübar oli kaunis kulunud, aga mis pidin ma hädaga tegema? — ma panin ta pähe. Kuid ta wajus mulle kõrwade peale. Kahtlemata nägin ma weiber wälja.

„Sellest pole wiga,“ seletas kerjaja, „mina kannafin teda käes.“

Ja nõndawisi jõudsin ma onu kontori juurde. Luge-mata ametnikude tubadest läbi minnes silmitseti mind pillawalt, käsiwalt. Ja kahelümne minuti pikkufe ootamise järele lasti mind wiimaks onu jutule.

Dnu paistis minu arwates endine olevat, nagu ma teda olin tundnud, ainult pisut kollakam, kuiwetum. Ta pidas mulle pita ettelugemise minu ebatojase kaswatus ja selle tagajärge üle. Mina kuulafin seisest, filmad atrna poole. Itta ärewamaks ja ärewamaks saades ja piinatult oma armja isa arwustamist kuulates unustafin ma kübara warjamise täieste.

Dnu silmitseis mind oma kuldraamibega prillide läbi ühifilmi. Ühtifelt katkestas ta oma noomituse ja ütles:

„Pane kübar pähe!“

Kõhtudes wahtifin ma esiti onu, siis kübara peale.

„Pane kübar pähe!“ kordas onu.

Segaduses kuulsin ma sõna — kübar wajus mul kõrwade peale.

Jial ei ole ma elus nii piinarikkaid filmapiltsufi üle elanud — nad paistifid minu arwates aastapikkufes olevat. Mu meelemõistus ahwardas kaduda.

"See on ju minu wana kübar! Kust ja selle dieti said?" küsis onu pahastelt.

Wiimase jõunatusega kistufin ma kübara peast, waju-
fin murtuna toolile ja katfin näo kättega kinni. Heategew
pjaratejõgi wabastas mu tarretanud meeleheitmise ja
julatas mu keele lahti. Ugedaste nuukfudes tunnistasin
ma onule oma seijutorra üles, rääkisin meeleheitlikust
wõitluselt hädaga, ja lõpetasin seletusega, mil kombel oma
suure kübara olin saanud.

Nooruselt kõlaw hää andis mulle põhjuse pead üles
tõsta. Ma waatasin oma onutütre Julie heledaste järe-
watesse filmadesse. Tema oli inestanud, et mind nägi, ja
pakkus mulle kätt. Ja onu ütles ainult, nagu mulle kuul-
dus, pisut pehmemal häälel:

"Jah, see on sinu jugulane Jacques, kes praegu pitalt
tekkonnalt tagasi jõudis. Tema oli väga haige ja õnnetu.
Nüüd jääb ta meile elama."

Ja onu wõttis prillid nina pealt ja hakkas neid püh-
tima.

Loo lõppu ja tunned. Minust sai ejeti onu sekretär,
siis, kui Lucie juba minu naine oli, tema äri osanik. Kübara
aga, mille ma ära lastfin puhastada, hoian ma talismanina
alles. Ja iga nädal käin ma oma päästja, wana terjaja,
kätt pigistamas. Usjata olen ma tale ette pannud, maal
wõdi linnas, kus aga ise soowib, minu kulus elada. Tema
oma koha pealt ei lahku. Ütleb, ta oma heategijatest ei
taha lahutada, ja peale selle olla ta elututje wahetamisets
juba liig — wana!"

Lõbu.

Adolf ja Rudolf on kaks head sõpra. Mõlemad "na-
fis" nooredmehed ja tallinnlased wõtsid neid pimedal ajal
igal õhtul Wiru uulitsal jalutamas näha. Kuid pika peale
muutus ka see igawaks ja tarwis oli uus lõbu üles leida.

"Ma ihaldan, ma janunen lõbude järele," oigas Rudolf,
ja Adolf lõi omal peoga pähe ja kadus. Kui ta poolteist
tunni pärast tagasi tuli, oli ta nagu röömus.

"Sunahomsest peale on meil igapäew lõbu laialt,"
ütles ta. "Kõige huwitawamad romanid, paremad kui "Mus-
tad kaptenid" ja "Elwirad" kokku!"

Rudolfi piinas uudishimi, kuid teada ei saanud ta mi-
dagi. Järgmise päewa õhtupoolikul ulatas Adolf wõidurõõmsa
näoga temale ajalehe, ühe kuulutuse peale näidates. Seal seisis:

"Noor, haritud, ilus leik, kapitali 20.000, soowib
mehele minna. Kirjutada ühes lähikese eluloo ja
tulewiku plaanide kirjeldusega poste restante P. P. P.
kirjad hoitakse saladuses.

"Saad aru?!" mõirgas Adolf, "see noor leik olen mina."

Rudolfi rõõm oli suurepäraline. Järgmisel hommikul
tõi Adolf postkontorist pakki kirjasi.

"Suwitaw tundmata naisterahwas ja nõiduw-
ilus lillenupp!*" Teie kuulutust läbi lugedes kähwa-
tas minus taewalik kirg ja ma wõin ütelda, et kui
lõwi kõrbes teiega tuttawaks saada janunen, et kätt
ja südant pakkuda. Olen hästi haritud ja iseäranis
peene maitsega, nagu see juba sellestki selgub, et praegu
kandiitri äris tegewuses olen. Mis minu iseloomuse
puutub, siis teie kapitali ma ei ihalda, waid ainult
teid, keda ma õõl kui päewal unes näen. Kuulipil-
duja käsitusega ootan teie mesiragufatest shoofoladi-
kääkestelt õrna wastust ja jään teid kirdlilelt armas-
tades
Saul Meistikoo.

"Kirjuta wastus," juhatas Adolf. "Aga katsu hästi
naisterahwa kätt järele teha."

"Palun tulla neljapäewal pealelõunat kell 3
promenadile realkooli ja Wene turu wahel. Tunde-
mürgiks pistke punane lill rinda. Minul on must
kübar ja roheline sulg."

"Walmis," kleepis Rudolf kirjalõmbriku kinni. "Lase
edasi!"

* Kirjawead jätame toomata, et kergem lugeda oleks E. t.

Kokkuhoidlik isa.

Isa: "Ma ei wõi lubada, et
sinu peigmees õhtuti nii kaua sinu
juures istub! Elektriwalgustuse hinda
tõsteti jällegi, ma ei taha teda raisata!"

Tütär: "See küll, isa, meie
istume hea meelega pimedas!"

"Mis keeliffledda hõlpawad mustad sõnad, lilla
helid. Kirglewa kirge wälkudena tungisid teie sõnad,
oh taewalik proua, minu werise südamet raiemaale.
Oh eeterline hing, täis nartsisside saladuslikku lõhna,
hüüa wastu! Mis tähendab raha! Põlgusewäärt
ümarõused kiwikesed! Oh, minu siinfilmaaline panter,
ma ootan tähtistaewalt su sofinat, tule tõttame!"
Eftotiline luuletaja Leonhard Moment.

"Lõlpea", õtustas Adolf lähidalt. "Määra kokkusa-
mine sellejama tunni peale."

"Tundmata naistesooft inimesele. Siin. Austatud
proua! Teie kuulutuse peale "Meie kopikulehes"
№ 000,3, ilmunud 31 juulil s. a. põhjendades, on
mul au, teie sõnu filmas pidades, teile teatada, et
teie soowi seaduslikuse abieluse astuda asfekteeri-
des, nõus olen teie abitaajaks astuma, järeldades, et
teie raha kindlas pangas hoju peal on ja ma ta
pulma laupäewal kwiitungi wastu kätte saan. Tar-
wikits pean sita juurde lisada, et K. walitfuses laua-
lilema noorema sekretäri wanem abiline olen. Teie
wastuse-raporti oodates

Kollegia registrator Transparent.

"Kihuta ka temale samasugune raport!" ütles Adolf.
Siis wõeti lõmbriku seest järgmine kiri wälja:

"Lugesin kuulutuse läbi. Internalselt ja substion-
lifest küljest waadates olete abstraktiilise loomusega.
Pean potentsiaali ja indeferentismust küll paremaks,
oleksin aga siiski... Wabandage, unustasin, mis
ütelda tahtsin... Jah! Kui teid individualismuse
painab ja te alternatiwse subjektiwismuse embrio-
nalsed tundmused ihaldate, siis pole mul midagi
selle wastu, wõite mind kosida. Olen poissmees.

Cesti moodsa keele tarkuse sekretär

Jaan Põrundpea.

Ka see sai samasuguse wastuse osalifets.

Edasi tulid kirjad väga mitmesuguste inimeste käest. Ja
terwelt kolm päewa said meie kelmid sõbrad wastufeid kirjutada,
igatihele kokkusaamist neljapäew kell kolme peale määrates.

Sel päewal olid kõik juhtumisi möödaminejad inesta-
nud turuäärse promenadil suures ärewuses jalutawat kla-
nitud ja wikfitud meestehulka nähes, kellel igatihele punane
lill rinnus rippus. Kaks tundi ja kolmweerand jookfid nad,
suud ammuli, promenadil edasi-tagasi, põnewalt iga wastu
juhtuwa naisterahwa filmist nagu midagi lugeda tahtes.

Adolf ja Rudolf aga wahtisid teinepoolt uulitsa äärest
ja naerfid, mis kõht wabises.

Lõpu algus. K. Weshhilowi maal.

Radikalne abinõu.

„Nonoh, miks sa nii hapu näo teed, Mats?“ küsib Matsilt keegi tuttav.

„Ah, mul on juba kolmat päewa hirmus hambawalu“, ägab Mats.

„Hambawalust on õige terge lahti saada“, seletab tuttav. „Kui mal hambawalu on, siis lähen ma oma pruudi juurde, annan talle paar südamlikku musu, ja hambawalu on korraga kadunud!“

„Seda tahan minagi teha“, lausub Mats rõõmsalt; „anna mulle oma pruudi aadress!“ — H.

Õnnelik juhtumine.

Liibawi uulitsanurkadele olla fakselased järgmise süuga kuulutuse välja pannud:

„Uulitsale sülitamine on keelatud. Süüdlasi nüheldakse kümne marga suuruse rahatrahwiga.“

Keelust hoolimata sülitanud aga siiski hiljuti keegi leedulane sõites woormehe pealt ja tabanud tahtmatalt üht linnawahti (schuzmani) otse nina pihta.

„Na na,“ hüdnud linnawaht heasüdamiselt, „teie võite õnnelik olla, et teie jalg mitte uulitsale ei langenud — siis oleksite kümme marka trahwi maksma pidanud.“ — H.

Meie Matsi küsimised ja kostmised.

1. Kes on kõige wäsem mees? Kattafõitja. Ta peab enesele ifegi õhtu pumpama.
2. Mis on kõige suurem pettus? Kui keegi keldrist tuleb ja laulab: „Ma tulen taewast ilwelt.“
3. Misfugune arst ei ole veel ühtki inimest mulla alla saatnud? Loomaarst.
4. Kes elab pihust suhu ja elab siiski väga hästi? Hambaarst.
5. Milles on telefon abieluga sarnane? Mõlemad ühendawad sind enamaste sellega, keda sa jugugi ei soowi.
6. Mis tähendust sellel on, kui kana kaagutab? Ei mingisugust.

7. Mis on näitleja? Znimene, kes ainult elab, et meeldida, ja meeldima peab, et elada.

8. Mis on kõige suurem ilmaime? Et emased kalad tumnad on.

9. Misfugune sarnadus on kindralil ja habemeajajal? Mõlemad wõiwad terve linna paljaks piigada.

10. Mis on mõttest kiirem? „Konkrahobune“ Sest kui sa mõtled, et ta kulub, siis on ta juba kullunud.

11. Mis on jookswahaiqus? Sooloweksel, mis noores eas antud, aga mida wanas eas välja ostma peab.

12. Misfugust metsa kardawad fakselased? Zlja Muru-metsa. (aeroplan.)

Trill-Trall.

Meie Matsi aastatellijad saawad hinnata kaasa:

Seinakalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi andlused — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kof — 1 r.

Raasanded, wäljaarwatud seni veel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnused,“ saadetakse kobe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewiisi tellijad saawad taasanded tasuta.

N. B. Üksikute numbrite ostjaid palume lahkeste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Доп. репр. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Saaron. Wäljaandja J. Muni. R. Schiffer'i trükk. Tallinnas